

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางธัญญารัตน์ นันตिका

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อโณทัย วัฒนาพร	กรรมการ
อาจารย์ จันทจุฑา สุขชี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษบทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาถึงบทบาทของผู้นำชุมชนในฐานะผู้นำประสานโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ 3) ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าไผ่มีจำนวนทั้งหมด 40 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 17 คน หัวหน้าส่วนราชการจำนวน 3 คน และตัวแทนชาวบ้านจำนวน 20 คน การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้จึงประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงของบ้านป่าไผ่ ให้คงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนอื่นอีกด้วย

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำแบบประสาน มีหน้าที่กระตุ้นและผลักดันให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งเสริมคือ เงื่อนไขชุมชนที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศ สังคม เครือญาติ เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนความสามารถของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน ด้านการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การเอื้ออาทร การดำรงชีวิต การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกิจกรรมตามวิถีชีวิตตามธรรมชาติของชุมชนและชุมชนร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม ส่งผลให้บ้านป่าไผ่เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของประเทศไทย

อย่างไรก็ตามมีปัญหาบางประการที่ซ่อนอยู่ในความสำเร็จของผู้นำชุมชน เนื่องจากกลุ่มผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมดี และมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ สะท้อนให้เห็นถึงฐานอำนาจของชุมชนตกอยู่ในมือของกลุ่มผู้นำชุมชนเท่านั้น อีกทั้ง ชาวบ้านให้ความไว้วางใจและมีความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชนสูง ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดการขึ้นำโดยผู้นำชุมชน ดังนั้น เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีอำนาจชี้นำในการตัดสินใจ ชุมชนต้องเน้นให้เกิดการรวมกลุ่มและการทำงานมีส่วนร่วมของคนทุกคนในชุมชน เป็นหัวใจหลักในการบริหารงานในชุมชน และปรับเปลี่ยนทัศนคติความคิดของคนในชุมชนให้ยกย่องคนดี มีคุณธรรม ไม่เป็นสังคมที่ยกย่องคนรวย คนเก่ง เพื่อให้ไม่ให้อำนาจการตัดสินใจและผลประโยชน์ของชุมชนตกอยู่ในมือของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

นอกจากนั้น เพื่อส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนบ้านป่าไผ่ในอนาคต ให้สามารถพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดช่องว่างเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านจากผู้นำชุมชนชุดเดิม ผู้นำชุมชนต้องเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อแนวทางการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง และต้องให้ความสำคัญกับการปลูกฝังเยาวชนให้ตระหนักถึงการดำรงชีวิตตามวิถีธรรมชาติของชุมชน ทนทางสังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้หลัก บ ว ร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการเรียนรู้ และสั่งสอนซึ่งเป็นกระบวนการกลมกล่อมเกลาทางสังคม และสำหรับผู้นำชุมชนอื่น การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ผู้นำชุมชนต้องเข้าใจบทบาทของตนเองและเรียนรู้การนำศักยภาพของชุมชนมาเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมความพอเพียงในหมู่บ้านของตนเอง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ

Independent Study Title The Role of Local Leaders on Sufficiency Economy Project of Papai Village, Doi Saket District, Chiang Mai Province

Author Mrs. Thunyarat Nuntika

Degree Master of Art (Politics and Government)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Jantana Suttijaree	Chairperson
Asst. Prof. Anothai Wattanaporn	Member
Lect. Janjutha Sukkhee	Member

ABSTRACT

Three purposes of this study, Role of Community Leaders on Sufficiency Economy Project of Baan Pa Phai Village, Doi Saket District, Chiang Mai Province, were (1) to examine role of community leaders as a transactional leader of Baan Pa Phai Sufficiency Economy Project in Doi Saket district, Chiang Mai province, (2) determine factors promoting community leaders' role on Sufficiency Economy Project of Baan Pa Phai, Doi Saket district, Chiang Mai province, and (3) to study role of community leaders on Baan Pa Phai Sufficiency Economy Project administration. The samples used in this study were 40 people who related to the project, namely 17 community leaders, 3 Heads of Government Offices, and 20 villagers' representatives. This qualitative study used an interview questionnaire and participant observation in order to obtain suggestions for the development and promotion of community leaders' role for a secure and sustainable Sufficiency Economy Project, as well as enhancing role of the community leaders. The results revealed that the community leaders played the role of a transactional leader who stimulated and initiated Sufficiency Economy activities in the community. Factors promoting those

activities were the community's efficient conditions, especially physical characteristics - geography, climate, society, kinship, economy, education, religion, and culture, including the ability of the leaders to manage the community in accordance with Sufficiency Economy concept. As a result, Sufficiency Economy activities were concretely established in the community in terms of expenses reduction, increased incomes, saving, generosity, living, preservation, and consumption of natural resources and environment. These were the community natural ways of life, and they were established through participating process which made Baan Pa Phai a Thailand's model of Sufficiency Economy village.

Some problems, however, were hidden behind the community leaders' success. Since the leaders were wealthy and socially accepted, as well as having kinship relation among themselves, this reflected the community's power in their hands. Furthermore, the villagers trusted and heavily relied on their leaders which forced community to follow the leaders' guidance. As a result, in order to prevent decision-making intervention from the leaders, the community should focus on cluster formation, and participation of its members as the heart of community administration. In addition, attitudes and ideas of community members must be modified. They should praise morally decent rather rich and talented people. This would be the way to prevent certain groups of people to intervene community's decision making and take the benefits.

Moreover, in order to promote the future role of Baan Pa Phai community leaders so that they would be able to continuously develop their Sufficiency Economy village without any problems of generation gaps, the leaders must pay attention to the opportunities offered for younger generations to coordinate Sufficiency Economy activities. They also should encourage them to be aware of the community's natural ways of life, social capital, local knowledge based on Bor Wor Ror Principles (Home, Temple, and School) as social learning. For other community leaders, in order to put the concept of Sufficiency Economy into practice, they must first understand their role and learn how to use community's efficacy as guidelines to develop Sufficiency Economy activities within their own village based on the importance of community's participation.